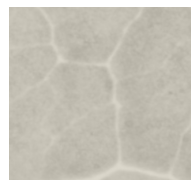

ELINGS

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Savendonksestraat 7 te Liempde
Rapportnummer 16-0027

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Savendonksestraat 7 Liempde

Februari 2016

Rapportnummer: 16-0027

In opdracht van: Elings
Zwanenburgseweg 6A
5473 KT Heeswijk-Dinther

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek:

Auteur:

Kwaliteitscontrole:

Inhoud

1	Inleiding	4
	1.1 Aanleiding	4
	1.2 Doel	4
	1.3 Zorgplicht	4
	1.4 Leeswijzer	4
2	Plangebied	6
	2.1 Ligging en beschrijving plangebied	6
	2.2 Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
	4.1 Beschermd gebied	10
	4.2 Beschermd soorten	12
	4.2.1 Flora	12
	4.2.2 Vlinders en libellen	12
	4.2.3 Mieren, kevers en slakken	13
	4.2.4 Vissen	14
	4.2.5 Reptielen en amfibieën	14
	4.2.6 Vogels	17
	4.2.7 Zoogdieren	19
5	Conclusies	22
	Geraadpleegde bronnen	25
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens het perceel aan de Savendonksestraat 7 te Liempde de nieuwe bestemming woonbestemming met een recreatieve nevenfunctie te geven. Ten behoeve van de planologische procedures is het noodzakelijk te onderzoeken welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden

beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

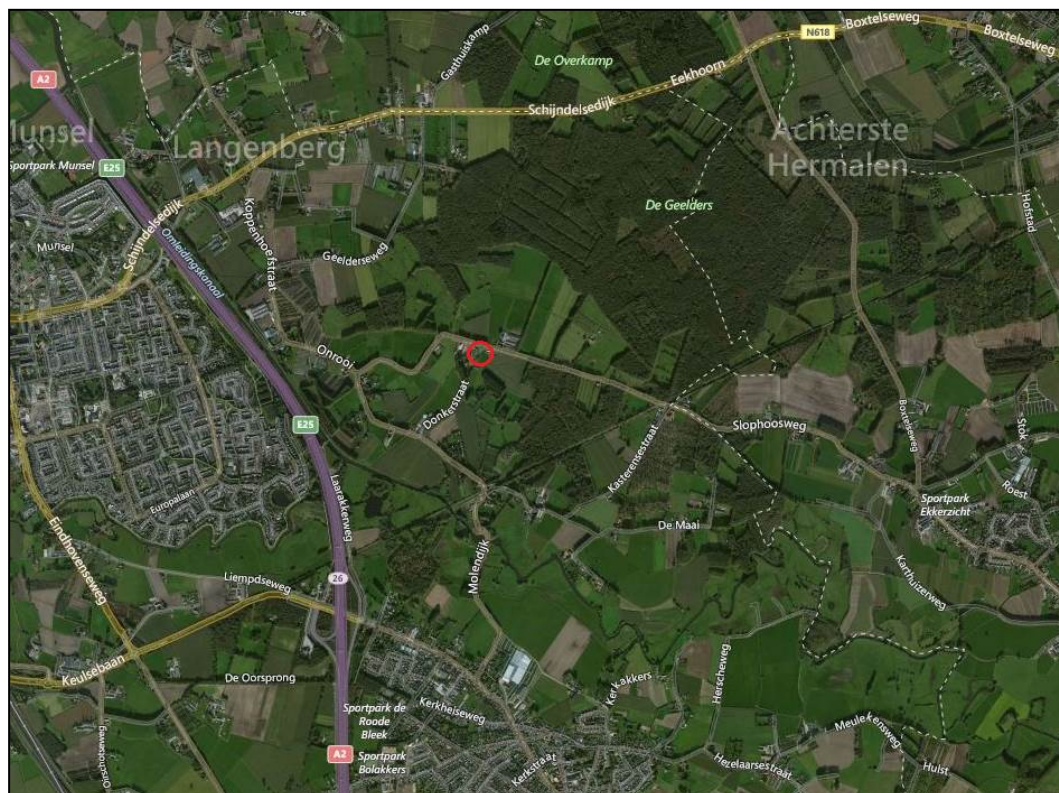
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied van Liempde, gemeente Boxtel. De omgeving van het plangebied bestaat uit landbouw- en natuurgebied. Het plangebied grenst aan de noordkant aan de Savendonksestraat. Aan weerszijden van de Savendonksestraat zijn sloten gelegen. Ook aan de oostkant grenst het plangebied aan de Savendonksestraat, die richting het zuiden over gaat in de Donkerstraat. Langs de oostzijde van deze straat loopt een afwateringsslootje. In het zuiden grenst het plangebied aan een houtwal, gelegen achter een lage wal. Langs deze houtwal zijn een aantal nestkasten (waaronder uilenkasten) op palen geplaatst. In het westen grenst het plangebied aan weilanden.

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een woning, een voormalige mantelzorgwoning, een opslagloods van damwand profielen, een tuin met vijver en weiland.

Ten tijde van het veldbezoek bevond zicht in de westhoek van het plangebied een locatie met grondopslag. Het gehele plangebied is omgeven met beukenhagen.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en de grove begrenzing in figuur 2. Op pagina 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) (bron: Bing Maps)

Foto 1. Achteraanzicht woning

Foto 2. Opslagloods

Foto 3. Mantelzorgwoning

Foto 4. Locatie nieuwe hoويمijt

Foto 5. Locatie nieuwe Vlaamse schuur

Foto 6. Houtwal en grondopslag

Foto 7. Vijver

Foto 8. Sloop

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens de voormalige mantelzorgwoning en de opslagloods te verbouwen. Tevens is het voornemen een hooimijt en een Vlaamse schuur te bouwen in het plangebied. De voorgenomen plannen zijn weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Voorgenomen plannen

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig. Tevens zijn resultaten gebruikt van de quickscan flora en fauna (2007) en het flora- en faunaonderzoek (2008), welke in het plangebied zijn uitgevoerd door Eelerwoude B.V.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

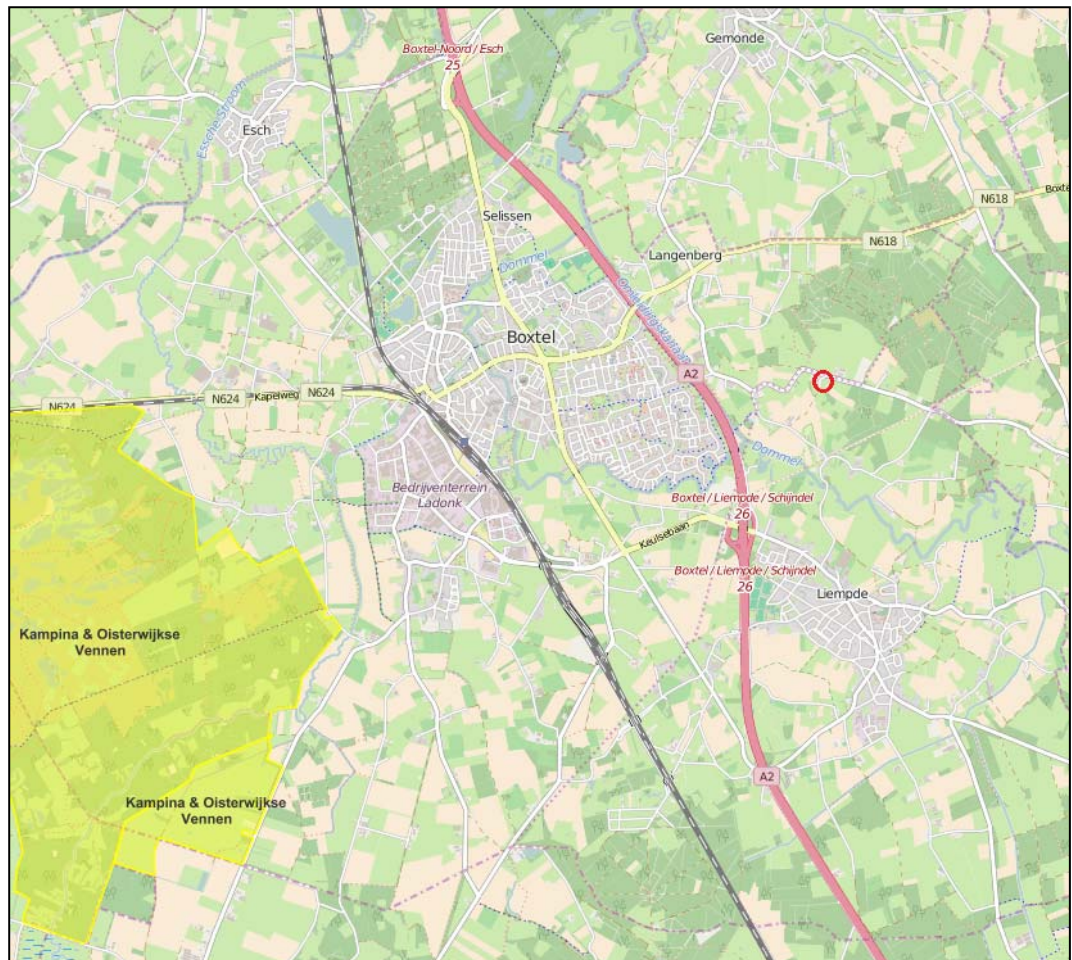
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 28 januari 2016 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zonnig, helder en circa 10 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

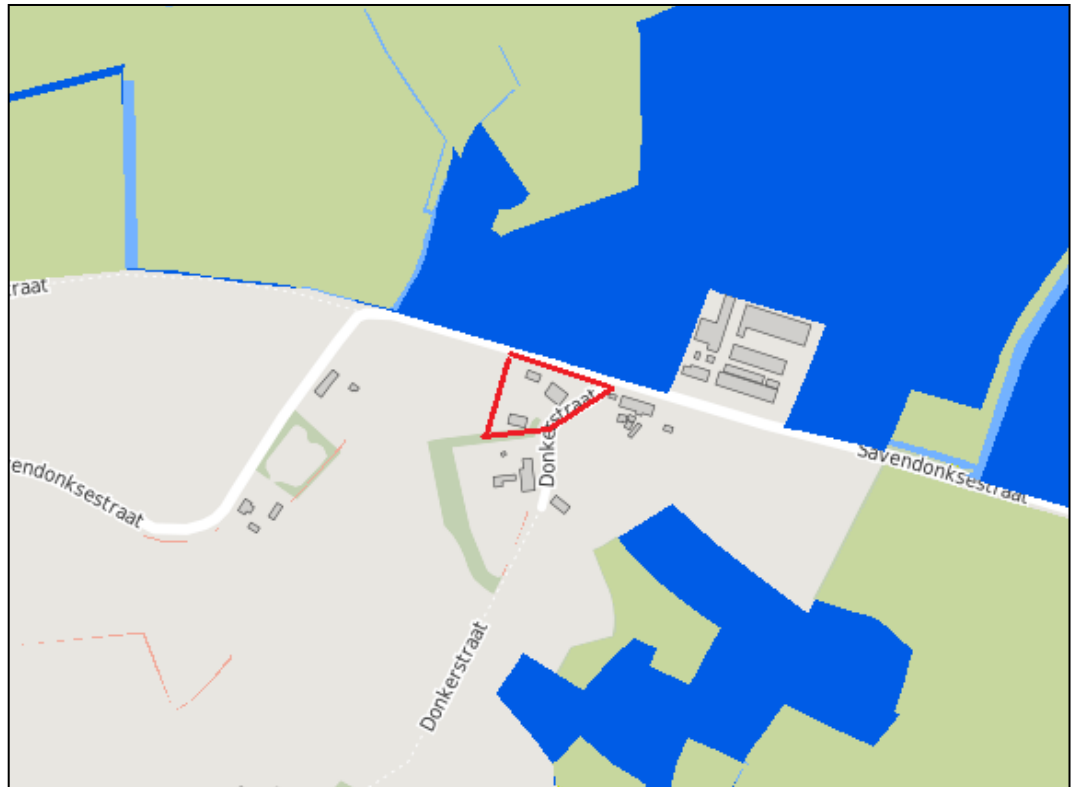
Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 5 kilometer ten westen van het plangebied ligt. Dit betreft het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen.

Figuur 4. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebied (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Zoals blijkt uit gegevens van de provincie Noord-Brabant grenst het plangebied aan de noordzijde aan het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) (figuur 5). Het plangebied en het NNN worden gescheiden door de Savendonksestraat. Op dit gedeelte van het NNN rust het beheertype N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur (inrichting).

Figuur 5. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van NNN (bron: kaartbank.brabant.nl)

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt op circa 5 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Vanwege de afstand tot Natura 2000-gebieden, zijn effecten van de voorgenomen ontwikkeling hierop uitgesloten.

Het terrein behoort niet tot het NNN. Effecten op het NNN kunnen alleen optreden middels externe werking. Gezien het lokale karakter van de voorgenomen ontwikkeling, verbouwen van gebouwen en de bouw van een hooimijt en nieuwe schuur, zijn effecten van licht en geluid op het NNN redelijkerwijs uit te sluiten. Het voornemen is tussen de hooimijt en de nieuwe schuur en de Savendonksestraat een boomgaard aan te leggen. Deze boomgaard voorkomt uitstraling van licht en geluid richting het NNN.

Conclusie

De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op het Natura 2000-gebied en het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied betreft deels een aangelegde tuin en deels weiland en bosschage. Tijdens het veldbezoek zijn enkel algemeen voorkomende plantensoorten waargenomen. De sloten langs het plangebied worden regelmatig opgeschoond.

Resultaten uit het flora en fauna onderzoek in 2008 (Eelerwoude B.V.) toonden aan dat in de omgeving van het huidige plangebied de beschermde slanke sleutelbloem en brede wespenorchis (beide FFtabel 1) groeien. Mogelijk komen deze soorten in de randen van het plangebied voor. Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat geschikte biotopen voor zwaarder beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied ontbreken.

Effectbeoordeling

Indien de slanke sleutelbloem en/of brede wespenorchis voorkomen in het plangebied hebben de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten op deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten uit FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Conclusie

Het kan niet uitgesloten worden dat slanke sleutelbloem en/of brede wespenorchis (beide FFtabel 1) voorkomen in het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op deze soorten. Voor de soorten uit FFtabel 1 geldt een algehele vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit verspreidingskaarten van de atlas De dagvlinders van Nederland (Bos et al. 2006) en de vlinderstichting blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde vlindersoorten heideblauwtje en rouwmantel (beide FFtabel 3) voorkomen.

Het heideblauwtje (FFtabel 3) komt voor in heideterreinen. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van het heideblauwtje. Het voorkomen van heideblauwtje in het plangebied kan worden uitgesloten.

De rouwmantel (FFtabel 3) komt enkel nog als zwerver voor in Nederland. De exemplaren die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen betreffen hoogstwaarschijnlijk zwervers. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van de rouwmantel. Mogelijk voldoet de omgeving van het plangebied hier wel aan. Er kan niet worden uitgesloten dat incidenteel een zwerfende rouwmantel voorkomt in het plangebied.

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de atlas De Nederlandse libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002) en de website Libellenet.nl blijkt dat in de omgeving van het plangebied gevlekte witsnuitlibel (FFtabel 3) voorkomt. Het is mogelijk dat een algemene libelsoort incidenteel in het plangebied foerageert.

De beschermde libelsoort gevlekte witsnuitlibel (FFtabel 3) is gebonden aan laagveenmoeras en vegetatierijke vennen. Het water in het plangebied voldoet hier niet aan. Jonge witsnuitlibellen kunnen soms ver weg vliegen. Het kan niet worden uitgesloten dat incidenteel een zwerfende gevlekte witsnuitlibel in het plangebied kan worden aangetroffen.

Effectbeoordeling

Er kan niet worden uitgesloten dat er incidenteel een zwerfende rouwmantel of gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3) in het plangebied kan worden aangetroffen. Het plangebied betreft geen essentieel leefgebied voor deze soorten. Het kan uitgesloten worden dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het mogelijk incidenteel voorkomen van rouwmantel of witsnuitlibel.

Conclusie

Mogelijk komt incidenteel een zwerfende rouwmantel of gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3) voor in het plangebied. Het kan uitgesloten worden dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het mogelijk incidenteel voorkomen van rouwmantel of gevlekte witsnuitlibel.

4.2.3 *Mieren, kevers en slakken*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote, permanent stilstaande wateren. Het water in het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit gegevens van het Compendium voor de Leefomgeving blijkt dat de beschermde wijngaardslak (FFtabel 1) voorkomt in de omgeving van het plangebied. Het voorkomen van de wijngaardslak in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Indien de beschermde wijngaardslak (FFtabel 1) voorkomt in het plangebied kunnen de voorgenomen werkzaamheden negatief effect hebben op het voorkomen van de soort.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor de wijngaardslak (FFtabel 1).

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied. Mogelijk komt de beschermde slakkensoort wijngaardslak (FFtabel 1) voor in het plangebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

4.2.4 *Vissen*

Er zijn geen werkzaamheden voorzien aan de sloten grenzend aan het plangebied. Het voorkomen van beschermde vissen in de omgeving van het plangebied is daarom niet nader onderzocht. Er kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op beschermde vissen.

Conclusie

Aangezien de sloot op de grens van het plangebied buiten de voorgenomen ontwikkeling blijft, zullen eventueel voorkomende beschermde vissen geen negatieve effecten ondervinden.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Het amfibieën onderzoek dat in 2008 door Eelerwoude B.V. is uitgevoerd heeft geen amfibieën aangetoond. Gezien de tussenliggende periode, zes jaar, en de situatieverandering binnen het plangebied dient in de huidige situatie opnieuw getoetst te worden of mogelijk beschermde amfibieën voorkomen binnen het plangebied.

Verspreidingskaarten van RAVON en het boek 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) laten zien dat in de omgeving van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten; bastaardkikker, bruine kikker; gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker (alle FFtabel 1), Alpenwatersalamander (FFtabel 2), heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreepad (alle FFtabel 3) voorkomen.

Uit het bronnenonderzoek naar beschermde reptielen blijkt dat de levendbarende hagedis (FFtabel 2) voorkomt in de omgeving van het plangebied.

De vijver (foto 7) is door de hoge opstaande randen ongeschikt als voortplantingswater voor amfibieën. De voorgenomen plannen hebben geen betrekking op de sloten grenzend aan het plangebied. Het is daarom redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op voortplantingswater van amfibieën wat zich mogelijk in de sloten bevindt.

Het plangebied is geschikt om te dienen als landbiotoop voor de minder kritische soorten van FFtabel 1, zoals bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

De Alpenwatersalamander (FFtabel 2) komt voor in bosachtige gebieden en is niet kieskeurig ten opzichte van water. Het kan dan ook niet uitgesloten worden dat Alpenwatersalamander voorkomt in het plangebied. Akkers worden gemeden, maar bijvoorbeeld de tuin (foto 4) en de diverse beukenhagen zijn wel geschikt als landhabitat voor de Alpenwatersalamander. (Creemers et al. 2009).

De heikikker (FFtabel 3) komt vooral voor in vochtige heidegebieden. De kenmerken van het plangebied voldoen hier niet aan. Het voorkomen van heikikker in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

De kamsalamander (FFtabel 3) heeft water met veel watervegetatie en de soort mijdt akkerbouwgebieden (Creemers et al. 2009). Het landhabitat grenst meestal direct aan het voortplantingswater en bestaat uit een kleinschalig landschap met heggen en struweel. De sloten grenzend aan het plangebied zijn niet geschikt voor de kamsalamander. De sloten worden regelmatig opgeschoond en bevatten weinig of geen watervegetatie. Er kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de kamsalamander voorkomt in het plangebied.

De poelkikker (FFtabel 3) kan voorkomen in wat voedselrijker water indien de oevers goed begroeid zijn (Creemers et al. 2009). De sloten rond het plangebied vormen geen ideaal voortplantingswater voor de poelkikker. Het is echter geen uitzondering dat de soort voorkomt in agrarisch gebied en tussen het voortplantingshabitat en het winterhabitat van de poelkikker kunnen enkele kilometers overbrugt worden. Het kan niet worden uitgesloten dat het plangebied landhabitat vormt voor de poelkikker.

Rugstreeppad (FFtabel 3) is een pioniersoort, een soort van dynamische milieus. Rugstreeppad heeft goede vergraafbare zandige plekken nodig, evenals bos en ondiepe (tijdelijke) wateren als voortplantingslocatie in de omgeving. Zand is aanwezig ter plaatse van de grondopslag (foto 9), net buiten het plangebied. Het water dat daar ten tijde van het veldbezoek op het land aanwezig was is van tijdelijke aard, waarschijnlijk veroorzaakt door veel regenval. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de rugstreeppad tijdens het voortplantingsseizoen geschikt water vindt in (de directe omgeving van) het plangebied. De grondopslag vormt echter wel geschikt winterhabitat voor rugstreeppad. Het plangebied zelf biedt geen geschikt winterhabitat aan de

rugstreepad, maar het kan niet uitgesloten worden dat er incidenteel een rugstreepad in het plangebied kan worden aangetroffen.

Foto 9. Grondopslag

De levendbarende hagedis komt voornamelijk voor in heidegebieden of in ruigten (RAVON). Een agrarische omgeving met hoge kruidige gewassen is niet gewenst door de levendbarende hagedis (FFtabel 2) omdat hier onvoldoende zonnige plaatsen beschikbaar zijn voor de soort (Creemers et al. 2009). Het plangebied ligt te midden van agrarische gebied. Het voorkomen van de levendbarende hagedis in het plangebied is redelijkerwijs uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Er zijn geen werkzaamheden voorzien aan de sloten. De voorgenomen plannen hebben geen effect op het voortplantingswater van eventueel voorkomende amfibieën.

Het plangebied is geschikt om te dienen als landbiotoop voor de minder kritische soorten van FFtabel 1, zoals bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander. De voorgenomen plannen hebben een effect op mogelijk in het plangebied voorkomende algemene amfibieën; er verdwijnt landbiotoop door de bouw van de Vlaamse schuur en de hooimijt.

Indien Alpenwatersalamander (FFtabel 2), poelkikker en rugstreepad (FFtabel 3) voorkomen in het plangebied hebben de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten op deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Om te voorkomen dat Alpenwatersalamander (FFtabel 2), poelkikker en/of rugstreepad (FFtabel 3) aanwezig zijn op de bouwlocatie en dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de werkzaamheden kan de bouwlocatie ontoegankelijk gemaakt worden voor amfibieën door het plaatsen van paddenschermen rond de bouwlocaties. Paddenschermen bestaan uit staand worteldoek van 50 centimeter hoog dat 15 centimeter wordt ingegraven en wordt verankerd aan paaltjes. Het paddenscherm dient geplaatst te worden in april. Het voortplantingsseizoen van de rugstreepad en de poelkikker loopt van april tot en met augustus. Echter,

Alpenwatersalamander kan eind april het water al weer verlaten (Creemers et al. 2009). In de maand april is het redelijkerwijs uit te sluiten dat Alpenwatersalamander, poelkikker en rugstreeppad zich in het plangebied bevinden.

Conclusie

De voorgenomen plannen hebben een negatief effect op het landhabitat van amfibieën van FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Mogelijk komen in het plangebied de beschermde amfibiesoorten Alpenwatersalamander (FFtabel 2), poelkikker en rugstreeppad (beide FFtabel 3) voor. Door het plaatsen van paddenscherm rond de bouwlocaties in de maand april kan voorkomen worden dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen, waaronder merel, kauw en koolmees. In de opslagloods zijn sporen van houtduif aangetroffen. Het onderzoeksgebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Deze soorten kunnen broedgebied vinden in de aanwezige struiken in het plangebied. Op diverse plaatsen bij de gebouwen of in bomen zijn nesten van algemene vogelsoorten aangetroffen.

Het onderzoek van Eelerwoude B.V. toonde in 2008 broedende huismussen aan onder het dak van het woonhuis. De huismus is een jaarrond beschermde vogelsoort. Ten tijde van het veldbezoek zijn in het plangebied geen huismussen waargenomen. Wel zijn huismussen gehoord bij de burens aan de overzijde van de Savendonksestraat. Het voorkomen van de huismus in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Volgens waarneming.nl en telmee.nl komen er geen gierzwaluwen voor in de directe omgeving van het plangebied. Aangezien de gierzwaluw vooral voorkomt in steden en dorpen kan het voorkomen van gierzwaluwen in het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

Op grote afstand van het plangebied is een buizerd waargenomen.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels waargenomen in het onderzoeksgebied en de directe omgeving daarvan. Wel zijn er diverse nestmogelijkheden (o.a. voor uilen) aanwezig in de vorm van nestkasten (foto 10).

Volgens verspreidingsgegevens van telmee.nl komen de steenuil en de kerkuil voor in de omgeving van het plangebied. Mogelijk maakt het plangebied onderdeel uit van het grotere foerageergebied van steenuil en/of kerkuil. De uilen zullen met name gebruik maken van de omliggende akkerlanden.

Foto 10. Nestkasten

Effectbeoordeling

Voor de algemeen voorkomende vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren.

Mogelijk komt de huismus voor binnen het plangebied. De huismus kan geen broedgelegenheid vinden in de te verbouwen schuur of mantelzorgwoning. Het is uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden negatief effect hebben op broedlocaties van de huismus. De bouw van de hooimijt en de aanleg van de boomgaard op het weiland maken het plangebied mogelijk geschikter als leefgebied voor de huismus.

Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van kerkuil en/of steenuil. Aangezien het plangebied slechts een klein deel van dit foerageergebied betreft en er ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn in de omgeving, zijn effecten op foerageergebied van kerkuil en/of steenuil uit te sluiten.

Mitigerende maatregelen

Door de bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten.

Het is niet uitgesloten dat de huismus voorkomt binnen het plangebied. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het voorkomen van huismus.

Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van kerkuil en/of steenuil. Aangezien het plangebied slechts een klein deel van dit foerageergebied betreft en er ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving, zijn effecten op foerageergebied van kerkuil en/of steenuil uit te sluiten.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek van Eelerwoude B.V. in 2008 toonde geen verblijfplaatsen van vleermuizen aan. Foeragerende vleermuizen werden echter wel waargenomen. Dit onderzoek is inmiddels verjaard en levert geen bruikbare argumentatie meer.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, watervleermuis, franjestaart en baardvleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek is gebleken dat het onderzoeksgebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. De gebouwen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Mogelijk bieden de populieren langs de Savendonksestraat een structuur die vleermuizen kunnen gebruiken als vliegrouete. De werkzaamheden hebben hier echter geen betrekking op.

Overige zoogdieren

Het onderzoeksgebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als mol, konijn en diverse algemene muizensoorten (alle FFtabel 1). Uit verspreidingsgegevens van telmee.nl en de zoogdiervereniging komen in de omgeving van het plangebied de beschermde eekhoorn (FFtabel 2), das en waterspitsmuis (beide FFtabel 3) voor.

Er zijn geen nesten van eekhoorn (FFtabel 2) aangetroffen in het plangebied. Geschikte bomen en struiken voor eekhoorn ontbreken in het plangebied. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat het plangebied het leefgebied van eekhoorn vormt.

Mogelijk vormt het weiland binnen het plangebied onderdeel van het grotere foerageergebied van de das (FFtabel 3). Er zijn echter geen sporen of verblijfplaatsen van dassen aangetroffen in het plangebied.

De waterspitsmuis (FFtabel 3) komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (www.zoogdiervereniging.nl). De sloten die grenzen aan het plangebied zijn ongeschikt voor waterspitsmuis. Het voorkomen van waterspitsmuis in het plangebied is daarom uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Het onderzoeksgebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal tot gevolg hebben dat een klein deel van het foerageergebied verdwijnt. Er blijft echter in de directe omgeving voldoende geschikt foerageergebied behouden, zodat geen negatief effect optreedt.

De loods en de mantelzorgwoning die verbouwd zullen worden bieden mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen. Een winterverblijfplaats of kraamverblijfplaats zijn in deze gebouwen niet te verwachten. Voor een zomer- of paarverblijfplaats bieden ze echter wel mogelijkheden. Vleermuizen kunnen bijvoorbeeld wegkruipen achter betimmering. Verbouwen van de loods en mantelzorgwoning kan tot gevolg hebben dat verblijfplaatsen worden verstoord of vernietigd.

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 het onderzoeksgebied als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op deze soorten.

Mogelijk vormt een deel van het plangebied onderdeel van het potentieel foerageergebied van de das (FFtabel 3). De houtwal en het weiland grenzend aan het plangebied kunnen geschikt foerageergebied vormen. Aangezien er geen werkzaamheden aan de houtwal voorzien zijn en slechts een klein deel van het plangebied geschikt is voor de das kunnen negatieve effecten op de das redelijkerwijs worden uitgesloten. Het plangebied betreft slechts een klein deel van het potentiële foerageergebied en er is ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Nader onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in de loods aanwezig zijn. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol middels meerdere veldbezoeken gedurende de periode half mei tot en met eind september.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Mogelijk vormt een deel van het plangebied onderdeel van het potentieel foerageergebied van de das (FFtabel 3). Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op het voorkomen van de das.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op mogelijk aanwezig foerageergebied van vleermuizen. Nader onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in de te verbouwen gebouwen aanwezig zijn. Vleermuisonderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol middels meerdere veldbezoeken gedurende de periode half mei tot en met eind september.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op circa 5 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Kampina & Oisterwijkse Vennen". Vanwege de afstand tot Natura 2000-gebieden, zijn effecten van de voorgenomen ontwikkeling hierop uitgesloten.

Het terrein behoort niet tot het Natuurnetwerk Nederland. Het dichtstbijzijnde gebied dat tot het NNN behoort bevindt zich aan de overzijde van de Savendonksestraat. Effecten op het NNN kunnen alleen optreden middels externe werking. Gezien het lokale karakter van de voorgenomen ontwikkeling, verbouwen van gebouwen en de bouw van een hooimijt en nieuwe schuur, zijn effecten van licht en geluid op het NNN redelijkerwijs uit te sluiten. Het voornemen is tussen de hooimijt en de nieuwe schuur en de Savendonksestraat een boomgaard aan te leggen. Deze boomgaard voorkomt uitstraling van licht en geluid richting het NNN.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet, zie tabel 1 op de volgende pagina.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën, die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op zoogdieren en/of amfibieën van FFtabel 1.

Het is niet uitgesloten dat de beschermde wijngaardslak (FFtabel 1) voorkomt in het plangebied. Mogelijk komen ook de slanke sleutelbloem en/of brede wespenorchis (beide FFtabel 1) voor in het plangebied. De voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op deze soorten.

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor de soorten van FFtabel 1.

Soorten van FFtabel 2

Mogelijk komt in het plangebied de beschermde amfibiesoort Alpenwatersalamander (FFtabel 2) voor. Door het plaatsen van paddenscherm rond de bouwlocaties in de maand april kan voorkomen worden dat Alpenwatersalamander negatieve effecten ondervindt van de voorgenomen werkzaamheden.

Soorten van FFtabel 3

Mogelijk komt incidenteel een zwervende rouwmantel of gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3) voor in het plangebied. Het kan uitgesloten worden dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het mogelijk incidenteel voorkomen van rouwmantel of gevlekte witsnuitlibel.

Mogelijk komen in het plangebied de beschermde amfibiesoorten poelkikker en rugstreeppad (beide FFtabel 3) voor. Door het plaatsen van paddenscherm rond de bouwlocaties in de

maand april kan voorkomen worden dat deze soorten negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden.

Mogelijk vormt een deel van het plangebied onderdeel van het potentieel foerageergebied van de das (FFtabel 3). Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten hebben op het voorkomen van de das.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op mogelijk aanwezig foerageergebied van vleermuizen. Nader onderzoek moet uitwijzen of daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in de te verbouwen gebouwen aanwezig zijn. Vleermuisonderzoek dient te worden uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol middels meerdere veldbezoeken gedurende de periode half mei tot en met eind september.

Soorten van FFtabel vogels

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten.

Het is niet uitgesloten dat de huismus voorkomt binnen het plangebied. Het is redelijkerwijs uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het voorkomen van huismus.

Het plangebied vormt mogelijk onderdeel van het grotere foerageergebied van kerkuil en/of steenuil. Aangezien het plangebied slechts een klein deel van dit foerageergebied betreft en er ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig in de omgeving, zijn effecten op foerageergebied van kerkuil en/of steenuil uit te sluiten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leef- en foerageergebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Slanke sleutelbloem	FFtabel 1	Groeiplaats	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Brede wespenorchis	FFtabel 1	Groeiplaats	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Wijngaardslak	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Alpenwatersalamander	FFtabel 2	Landhabitat	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Plaatsen paddenscherm in april
Rouwmantel	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Gevlekte witsnuitlibel	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Rugstreepdad	FFtabel 3	Landhabitat	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Plaatsen paddenscherm in april
Poelkikker	FFtabel 3	Landhabitat	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Plaatsen paddenscherm in april
Das	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek in de periode half mei t/m september
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Huismus	Vogels met een jaarrond beschermd nest	Foerageer- en broedgebied	Nee	-	-
Steenuil / Kerkuil	Vogels met een jaarrond beschermd nest	Foerageergebied	Nee	-	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Eelerwoude B.V. 2007. Quickscan Flora- en Faunawet, Savendonk Boxtel.
- + Eelerwoude B.V. 2008. Flora- en faunawetonderzoek, Savendonk Boxtel.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, 2 februari 2016
- + NNN: kaartbank.brabant.nl, 2 februari 2016
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.ravon.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in sommige gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is, zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Deze bescherming geldt ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-